Súd:	Okresný súd Košice okolie
Spisová značka:	14C/380/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7514221059
Dátum vydania rozhodnutia:	15. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Ľubica Adamčíková
ECLI:	ECLI:SK:OSKE3:2016:7514221059.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice-okolie sudkyňou JUDr. Ľubicou Adamčíkovou v právnej veci žalobcov: X. U. Q., nar. XX.XX.XXXX v M. W. F., L. Z. XX, 2. M. T., rod. Q.V., nar. XX.X.XXXX, bytom U. M. W. F., L. Z. XX a 3. mal. L. Q.Á., nar. XX.X.XXXX, bytom U. M. W. F., L. Z. XX, všetci zast. advokátom JUDr. Milanom Slebodníkom so sídlom v Košiciach, Štúrova č.20 proti žalovaným: 1. C. R., nar. XX.X.XXXX, bytom U. L. Č..XXX, zast. advokátom JUDr. Petrom Molitorisom, PhD. so sídlom na Štúrovej 20 v Košiciach a 2. KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova č.4, Bratislava, IČO: 00 585 441 o náhradu nemajetkovej ujmy takto

r o z h o d o l :

Žalovaní v 1. a 2.rade sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni v 1.rade sumu 20 000,00 eur a žalobkyni v 2.rade sumu 15 000,00 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd konanie o návrhu žalobcu v 3.rade zastavuje.

V prevyšujúcej časti žalobu žalobkýň v 1. a 2.rade zamieta.

Priznáva žalobkyniam v 1. a 2.rade každej z nich právo na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a 2.rade vo výške 100 %.

Žalovaní v 1. a 2.rade sú povinní zaplatiť na účet Okresného súdu Košice-okolie spoločne a nerozdielne súdny poplatok v sume 1 116,00 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali, aby súd zaviazal žalovaných v 1. a 2.rade k povinnosti zaplatiť žalobkyni v 1.rade sumu 30 000,00 eur, žalobkyni v 2.rade sumu 25 000,00 eur a žalobcovi v 3.rade sumu 25 000,00 eur, z titulu náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do života dcéry žalobkyne v 1.rade a sestry žalobcov v 2. a 3.rade, ktorá tragicky zahynula pri dopravnej nehode, ktorú spôsobil žalovaný v 1.rade.

2. Žalovaný v 1.rade s návrhom nesúhlasil, žiadal ho zamietnuť, pretože nárok žalobkýň neuznáva.

3. Žalovaný v 2.rade žiadal návrh zamietnuť pre nedostatok pasívnej legitimácie a zároveň vzniesol námietku premlčania.

4. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkýň v 1. a 2.rade, žalovaných, pripojeným spisom tunajšieho súdu sp.zn. 5T/176/12, ako aj ostatným spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

5. Dňa 30.11.2011 okolo 21.40 hod. pred priemyselným parkom pri obci Kechnec, okr. Košice-okolie viedol žalovaný v 1.rade svoje osobné motorové vozidlo zn. U. T. X.: V.-XXX Z. neprimeranou rýchlosťou v rozmedzí od 77,5-82,4 km/hod., pričom primeraná rýchlosť vozidla zodpovedajúca rozhľadu vodiča na neosvetlenú vozovku v nočných podmienkach bola za aktuálnych adhéznych podmienok v rozmedzí 48,7-52,8 km/hod., kde na priamom úseku vozovky v čase kedy míňal autobus, ktorý sa rozbiehal zo zastávky v protismernom jazdnom pruhu. Spoza neho z ľavej strany vybehla na vozovku do jeho smeru jazdy chodkyňa U. Q., na ktorú nereagoval včas a prednou časťou vozidla narazil do chodkyne, v dôsledku čoho táto utrpela pomliaždenie mozgu a vnútrolebečné krvácanie pri politraume, na následky ktorého dňa 4.12.2011 zomrela v Nemocnici s poliklinikou v Košiciach. Rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie zo dňa 25.3.2015 pod sp.zn. 5T/176/2012 bol žalovaný v 1.rade za uvedený skutok uznaný vinným, nakoľko z nedbanlivosti spôsobil smrť závažnejším spôsobom konania, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Trestného zákona sa mu výkon trestu odňatia slobody podmienečne odkladá na skúšobnú dobu v trvaní 20 mesiacov. Taktiež mu bol podľa § 61 ods. 1, 2 Trestného zákona uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidla každého druhu v trvaní 30 mesiacov. Uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21.9.2015 pod sp.zn. 8Po/44/2015 bolo odvolanie Okresného prokurátora a obžalovaného C. R. zamietnuté a rozsudok prvostupňového súdu nadobudol právoplatnosť dňa 21.9.2015.

6. Písomným podaním zo dňa 21.6.2016 právny zástupca žalobcov oznámil, že jeho klient - žalobca v 3.rade dňa 19.4.2016 zomrel, a preto súd v zmysle § 63 ods. 1 CSP konanie o návrhu žalobcu v 3.rade zastavil.

7. Žalobkyňa v 1.rade uviedla, že jej dcéra U., ktorá zomrela pri dopravnej nehode, žila s ňou v spoločnej domácnosti, bola slobodná a navzájom si veľmi dobre rozumeli. Dcéra U. jej veľmi pomáhala, a to jednak finančne, ako aj so synom Samuelom, kde sa striedali pri jeho výchove. Taktiež bola aj spoludlžníčkou na byt, ktorý si zakúpili formou hypotekárneho úveru. Dcéra U. jej vo všetkom pomáhala, bola veľmi pracovitá, usmievavá a obľúbená. Potom čo tragicky zahynula, bol to pre ňu veľký šok a v dôsledku tohto nešťastia sa liečila na psychiatrií, keďže bola u nej zistená ťažká depresia. Na psychiatrickom oddelení bola hospitalizovaná mesiac, avšak aj v súčasnosti sa podrobuje psychiatrickému vyšetreniu ambulantnou formou a stále užíva lieky, ktoré jej predpisuje psychiater. Ďalej uviedla, že okrem dcéry Vierky s ňou žil v spoločnej domácnosti aj syn L. a dcéra M., avšak tá sa neskôr vydala a odišla zo spoločnej domácnosti. Dcéra U. jej bola veľkou oporou, ako aj v čase keď sa rozviedla s manželom, ktorý bol závislý hrou na hracích automatoch. Ďalej uviedla, že žiadne zdravotné problémy nemá, iba psychické problémy.

8. Žalovaná v 2.rade uviedla, že návrh podala z toho dôvodu, že bola to jej sestra, ktorá zahynula a ktorá jej veľmi chýba a s ktorou vyrastala od malička. So sestrou žila v spoločnej domácnosti až do jej tragickej smrti, a to spolu aj s matkou a bratom. Po tejto nehode odišla do Hlohovca za prácou a práve z dôvodu tragického úmrtia jej sestry už nemohla zotrvať v tejto domácnosti, pretože jej to veľmi pripomínalo sestru. Medzi ňou a nebohou sestrou bol malý vekový rozdiel a mali medzi sebou veľmi dobrý vzťah. Chodievali spolu na diskotéky a trávili spolu veľa času. V čase keď došlo k dopravnej nehode bola na brigáde a túto skutočnosť sa dozvedela od svojej matky. V tom čase ešte bývala v spoločnej domácnosti aj so sestrou Vierkou, až v roku 2014 keď sa vydala, odišla bývať k manželovi. Uviedla ďalej, že jej sestra veľmi chýba, pričom v súčasnej dobe opätovne žije s matkou v jednej domácnosti, avšak veľmi ťažko to znáša a keďže všetko v tomto byte jej pripomína sestru, uviedla, že musí odísť bývať preč. Uviedla, že ona stále tomu nemôže uveriť, že jej sestra zomrela a nevie sa s tým vyrovnať.

9. Žalovaný v 1.rade uviedol, že k nehode došlo niekedy v novembri v čase okolo 21.30 hod., keď išiel do práce, na nočnú zmenu a podľa jeho tvrdenia išiel predpisovo, keďže tam je povolená rýchlosť 90 km/hod.. Videl pred sebou autobus, keď sa približoval a vtedy poza autobusu vybehla chodkyňa, ktorá mala kapucňu na hlave. Uviedol, že miesto, kde sa stala táto nehoda vôbec nebolo osvetlené a taktiež ani prechod pre chodcov ani autobusová zastávka neboli osvetlené. Išiel rýchlosťou 70 km/hod. a hneď na mieste poskytol chodkyni aj prvú pomoc. Podľa neho aj táto chodkyňa mala podiel na tejto nehode, pretože všetci ľudia ktorí vystúpili z autobusu, zostali stáť na zastávke pokiaľ odíde autobus, iba práve táto chodkyňa sa pustila skôr. Vyjadril úprimne ľútosť nad tým čo sa stalo a uviedol, že nie je schopný žalobkyniam uhradiť požadovanú sumu. Ďalej uviedol, že sám si prežil svoje, pretože už skutočnosť, že bol obžalovaný zanechala na ňom stopy, a to hlavne zdravotné, keďže mu bol zistený nádor, v dôsledku

čoho musel podstúpiť operáciu. Psychicky sa neliečil, pretože mu veľmi pomohla rodina. V súčasnej dobe je zamestnaný vo firme Getrak ford ako technik a jeho priemerný čistý mesačný zárobok činí zhruba 750-800,00 eur. Je ženatý a má dve maloleté deti.

10. Žalovaný v 2.rade vo svojom písomnom vyjadrení, na ktorom zotrval aj na pojednávaní uviedol, že návrh žalobcov považuje za nedôvodný, namietal pasívnu vecnú legitimáciu a zároveň vzniesol aj námietku premlčania tohto nároku. Poukázal na čl. 3 ods.1 Smernice Rady 72/166/EHS zo dňa 24.4.1972 o Aproximácií právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, čl. 1 ods.1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30.9.1983 o Aproximácií právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.5.2005 a čl. 1 ods.1 tretej smernice Rady 90/232/EHS zo dňa 14.5.1990 o aproximácií právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, kde tieto sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Smernice uvedené v rozhodnutí ESD boli v roku 2009 konsolidované Smernicou 2009/2013.

11. V zmysle judikatúry ESD z predmetu prvej, druhej a tretej smernice, ako aj z ich znenia vyplýva, že ich cieľom nie je harmonizácia zodpovednosti za škodu členských štátov a že podľa súčasného práva spoločenstvá, samotné členské štáty môžu voľne upraviť zodpovednosť za škodu pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel.

12. ESD vo svojom rozsudku Farell C-356/05 uviedol, že povinnosť poistného krytia cestujúcich je definovaná právnymi predpismi spoločenstva, rozsah odškodnenia upravuje predovšetkým vnútroštátne právo.

13. V zmysle bodu (22) Smernice 2009/103/ES: „Škody na zdraví a škody na veciach, ktoré utrpeli chodci, cyklisti a iní nemotorizovaní užívatelia cesty, ktorí sú obyčajne najslabšími účastníkmi nehody, by malo pokrývať povinné poistenie vozidla účastného na nehode, ak majú nárok na náhradu škody podľa vnútroštátneho práva. Toto ustanovenie nepredurčuje zodpovednosť za škodu alebo výšku náhrady za škodu pri konkrétnej nehode podľa vnútroštátnych právnych predpisov“.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že určenie rozsahu odškodnenia obetí pri dopravných nehodách je vyhradené pre členské štáty EÚ. Žalovaný v 2.rade zastáva názor, že európske motorové smernice nemajú priamy účinok. Smernice majú špeciálne postavenie v rámci komunitárneho práva Spoločenstva a sú záväzné pre členské štáty Spoločenstva, ktorým sú určené, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a metód sa ponecháva na orgány členského štátu. Smernica je vždy adresovaná členským štátom. Nezaväzuje a nezakladá priamo práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám a vyžaduje si transpozíciu do vnútroštátneho práva formou aktu členského štátu.

15. Lehotu na transpozíciu do právneho poriadku členského štátu upravuje priamo smernica tzv. motorové smernice boli transponované do právneho poriadku SR práve zákonom č.381/2001 Z.z. a jeho následnými novelami. V prípade smerníc ustanovenia čl. 249 Zmluvy o založení európskych spoločenstiev (ďalej len ZES) nepredpokladá ich priamu aplikovateľnosť. O smernici ZES hovorí, že zaväzuje členský štát, a to len čo do cieľa, ktorý sa má dosiahnuť. ESD však čiastočne za splnenia určitých podmienok priznal smerniciam obdobný účinok, aký majú nariadenia, a to v prípadoch, že štát neimplementoval smernicu v určenom čase alebo stanoveným spôsobom a pritom sú splnené podmienky na priznanie priameho účinku. Významným rozhodnutím ESD v danom prípade je rozhodnutie vo veci Marshall C-152/84, v ktorom ESD argumentoval, že: a/ smernica nemôže sama o sebe ukladať povinnosti jednotlivcom, a preto nemôže byť ustanovenie smernice použité proti nemu, b/ čl. 249 ZES priznáva záväznosť smernice len voči členským štátom nie jednotlivcom.

16. S poukazom na už uvedené je priamy účinok smernice potrebné, aby boli naplnené nasledovné podmienky: 1. jasný, presný a dostatočne určitý záväzok obsiahnutý v smernici, 2. nepodmienečný

záväzok, 3. uplynutie času na transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku, 4. nejde o záväzok, ktorý priamo ukladá povinnosť jednotlivcovi.

17. Bez ohľadu na to, či je v smernici v konkrétnom prípade priznaný priamy účinok, účastník súdneho konania môže žiadať, aby sa prihliadalo na nepriamy účinok smerníc, t.j., aby sa vnútroštátne právo vykladalo eurokonformne. Európsky súdny výklad má však svoje hranice, ktoré boli postupne vymedzené rozhodovacou činnosťou ESD tak, že zásada konformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre výklad contra legem vnútroštátneho práva, pričom je tiež obmedzený všeobecnými právnymi zásadami akými sú predovšetkým zásada právnej istoty a zákaz retroaktivity.

18. Podľa názoru žalovaného v 2.rade, naša právna úprava definuje rozsah poistného krytia povinného zmluvného poistenia tak, že doň nezahŕňa nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pozostalých blízkych osôb po obetiach dopravnej nehody. Tento záver potvrdil aj Najvyšší súd v rozhodnutiach sp.zn. 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.4.2011 a sp.zn. 4Cdo 139/2011 zo dňa 30.10.2012, a preto prípadný eurokonformný výklad pojmu „škoda na zdraví“ podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák. o PZP v tom zmysle, že by mal zahŕňať aj náhradu nemajetkovej ujmy blízkych osôb obetí dopravnej nehody by bol v rozpore so slovenským právom (contra legem), a preto by nemal byť prípustný. Takýto eurokonformný výklad by tiež odporoval princípom právnej istoty, pričom by zároveň aj retroaktívne zasahoval do existujúcich vzťahov povinného zmluvného poistenia, čo by odporovalo princípom právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy SR.

19. Na základe toho žalovaný v 2.rade uvádza, že k zahrnutiu práva pozostalých blízkych osôb po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy do existujúcej úpravy PZP nemožno dospieť ani eurokonformným výkladom Zákona o PZP (nepriamym účinkom smerníc).

20. ESD je súdnym orgánom Európskej únie, ktorý v spolupráci so súdnymi orgánmi členských štátov dohliada na uplatňovanie a jednotný výklad práva EÚ. ESD vo svojej judikatúre vyvodil pre vnútroštátne správne a súdne orgány povinnosť, aby v rámci svojich právomoci v plnom rozsahu uplatňovali právo únie a chránili práva priznané občanom, pričom zostanú nepoužité všetky ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré sú v rozpore s právom únie bez ohľadu na to, či boli prijaté pred alebo po prijatí právnej normy únie.

21. Právnym titulom k záväznosti existujúcej judikatúry ESD pre národné súdy nie je jeho normatívny charakter, ktorý neexistuje, ale povinnosť aplikovať komunitárne právo správne, t.j. tak ako určil ESD. Pokiaľ ide o rozhodnutia ESD iné ako výkladové, teda tie, ktoré sa týkajú platnosti aktov orgánov Spoločenstva, z ich povahy nesporne vyplýva, že musia mať účinky erga omnes. Pokiaľ však ide o rozhodnutia, ktoré predstavujú riešenia konkrétneho sporu, tie majú zase účinok inter partes. ESD nemá kompetenciu vykladať vnútroštátne predpisy, pokiaľ nie sú v rozpore s nejakým konkrétnym nariadením alebo smernicou EÚ.

22. V zmysle uvedeného žalovaný v 2.rade je toho názoru, že ESD vo svojom rozhodnutí C-22/12, o ktoré žalobcovia opierajú svoju argumentáciu, nevyslovil nesprávnu transpozíciu tzv. motorových smerníc, ale výslovne rozhodol, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Podľa žalovaného v 2.rade slovenská právna úprava nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva pod náhradu škody, ktorú je možné uplatniť z povinného zmluvného poistenia.

23. Je potrebné vziať do úvahy aj skutkové okolnosti prípadu posudzovaného ESD v konaní C-22/12. Z predmetného rozsudku ESD vo veci Haasová c/a Petrík, Holingová prejednávanej na Krajskom súde v Prešove je zrejmé, že ide o prípad dopravnej nehody, ktorá sa stala na území Českej republiky, v zmysle Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody uzavretého 4.5.1971 v Haagu, ktorý ratifikovala Slovenská republika, Česká republika ako aj ďalšie krajiny.

24. Uvedené však nie je možné aplikovať v tomto konaní, nakoľko slovenská právna úprava pod pojmom škoda nerozumie nemajetkovú ujmu, teda ujmu, ktorú je povinná uhradiť osoba, ktorá zásah do osobnostných práv spôsobila, ak iný spôsob nápravy nie je možný, naopak, tieto pojmy striktne odlišuje.

25. V zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zák. o PZP, má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a náklady pri usmrtení. V prípade usmrtenia poškodeného majú rodinní príslušníci poškodeného nárok na náhradu nákladov na výživu a nákladov spojených s pohrebom, a to vychádzajúc z ust. OZ. Nemajetková ujma nespadá pod rozsah poistenia upravených v § 4 zák. o PZP, a preto žalobcovia nemajú nárok vymáhať túto náhradu od žalovaného v 2.rade, a to ani po vydaní rozhodnutia ESD C-22/12, nakoľko uvedené rozhodnutie je záväzné len inter partes a vzhľadom na odlišné rozhodné právo, ktoré je aplikovateľné v danej veci ho nemožno použiť ako argumentáciu v tejto prejednávanej veci. Podľa informácií žalovaného v 2.rade, nie je nemajetková ujma predmetom PZP ani v Rakúsku či v Nemecku, preto nie je právna úprava v slovenskom práve v rámci EÚ ojedinelá.

26. Podľa žalovaného v 2.rade § 4 ods. 2 zák. o PZP uvádza, že poistený má právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody. Nemajetková ujma však nie je škoda, čo je zrejmé i zo samotnej systematiky OZ, kde ochrana osobnosti a nemajetková ujma je upravená v prvej časti OZ - všeobecné ustanovenia a zodpovednosť za škodu je upravená v 6.časti OZ- zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie. Ide teda o dva úplne odlišné právne nároky.

27. Právo na ochranu osobnosti je svojbytným a samostatným nárokom, ktorému Občiansky zákonník poskytuje osobitnú ochranu, a preto uplatnenie práva na náhradu škody nedoplňuje, nerozširuje ani nenahrádza uplatnenie nárokov z titulu práva na ochranu osobnosti.

28. Pokiaľ ide o rozsah nárokov, ktoré majú byť poistnou zmluvou zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokryté, žalovaný v 2.rade udáva, že zo zmluvy o povinnom zmluvnom poistení, ktorú mal žalovaný v 1.rade so žalovaným v 2.rade uzatvorenú a ktorej súčasťou sú všeobecné poistné podmienky pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, bol stanovený rozsah poistenia výlučne za škodu, nie však za ujmu na osobnostných právach. Súčasťou poistenia nebolo spôsobenie ujmy na súkromí a rodinnom živote (uzn. Ústavného súdu Českej republiky č.k. III. ÚS 8/06).

29. Priznanie zadosťučinenia v peniazoch súdom v zmysle ust. § 13 ods. 2 OZ predpokladá splnenie zákonom kvalifikovaných podmienok, t.j. ak a/ morálne zadosťučinenie sa javí v konkrétnom prípade nepostačujúcim a b/ neoprávneným zásahom došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere.

30. Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú v zmysle § 13 ods.3 OZ taksatívne stanovené dve kritéria, z ktorých musí súd pri svojom rozhodovaní vychádzať. Týmito kritériami sú závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pritom závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a na jej ohlas, ako aj na dĺžku jej trvania.

31. Predpokladom priznania náhrady škody je preukázanie naplnenia všetkých predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, a to protiprávneho konania, vzniku škody, príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním škodcu a vzniknutou škodou a zavinenie. Výška, resp. rozsah náhrady majetkovej škody a škody na zdraví je kvantifikovaný v ust. § 442 a nasl. OZ, ako aj v nadväzujúcich právnych predpisov. V zmysle zákona č.437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady SR č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovni v znení neskorších predpisov, sa odškodňujú bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia poškodeného. Ide o odškodňovanie škody na zdraví, ktorá má nemateriálny charakter vzhľadom na skutočnosť, že v zákone č.437/2004 Z.z. sú definované poškodenia zdravia pre bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia s jeho bodovým ohodnotením, od ktorého následne závisí výška odškodnenia.

32. Z uvedených dôvodov zodpovednosť za nemajetkovú ujmu nie je zhodná so zodpovednosťou za ujmu majetkovú, ktorá sa delí na skutočnú škodu a ušlý zisk, preto nie je možné stotožniť právo na náhradu škody na zdraví a právo na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do osobnostnej sféry dotýkajúcej sa zdravia či súkromia alebo rodinných citových vzťahov fyzickej osoby.

33. Žalovaný v 2.rade nesúhlasí s extenzívnym výkladom ust. § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Citované ustanovenie vymedzuje rozsah poistného krytia, a to tým spôsobom, že v ust. § 4 ods. 1 stanovuje, že poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Už z tohto zákonného ustanovenia je zrejmé, že poistenie sa týka poistenia zodpovednosti za škodu a nie poistenia zodpovednosti za nemajetkovú ujmu.

34. Čo sa týka výkladu ust. § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o PZP, podľa ktorého sa poistenie vzťahuje na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení je zrejmé, že pod nákladmi pri usmrtení je potrebné rozumieť náklady spojené s pohrebom podľa ust. § 449 ods. 2 OZ, prípadne i náklady spojené s liečením podľa predchádzajúceho odseku. Uvedenú zložku náhrady škody samotný OZ v ust. § 449 ods.3 označuje ako náklady pohrebu. Vzhľadom na skutočnosť, že pojem náklady v súvislosti so škodou na zdraví, resp. pri usmrtení právny poriadok vyslovene pozná a používa ho vo význame, ktorý mu pripisuje ust. § 449 OZ, nie je možné pojem náklady pri usmrtení vykladať tak, že by pod tento pojem mala patriť aj nemajetková ujma. Doterajšia právna prax, ale aj právna teória a ani samotné znenie OZ nikdy neoznačovali nemajetkovú ujmu slovným spojením náklad spojený s usmrtením. Takýto extenzívny výklad by bol v priamom rozpore s gramatickým významom použitého slovného spojenia. Pojem náklady spojené s pohrebom, resp. s liečením má svoj konkrétny legislatívny obsah a znamená určitú kompenzáciu nákladov, ktoré poškodený, resp. pozostalí po poškodenom vynaložili v súvislosti s pohrebom resp. liečením. Pod tento pojem v žiadnom prípade nemožno subsumovať finančné odškodnenie nemajetkovej ujmy.

35. Pri výklade ust. § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o PZP, nemožno vychádzať iba zo samotného znenia tohto ustanovenia, ale dotknuté ustanovenie treba vykladať v jednote s ustanoveniami, na ktoré nadväzuje, a to § 2 písm. g/ a i/ zák. o PZP. Spojením uvedených zákonných ustanovení nemožno dospieť k inému záveru ako k tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma. K inému právnemu záveru nemôžeme dospieť ani pri systematickom výklade s poukazom na už uvedené členenie nárokov podľa § 4 ods. 2 Zák. o PZP a ani pri teleologickej interpretácií právnej normy. Zo žiadneho ustanovenia Zákona o PZP nevyplýva, že by predmet poistného krytia tvorili aj iné nároky ako náhrada škody. V neposlednom rade už zo samotného názvu poistenia je zrejmé, že jeho účelom je kryť zodpovednosť za škodu a nie nemajetkovú ujmu, ktorá v zmysle už uvedeného ani nie je škodou.

36. Žalovaný v 2.rade poukázal predovšetkým na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.4.2011, v zmysle ktorého pri neoprávnenom zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby vzniká osobná väzba medzi oprávnenou osobou na jednej strane a povinnou osobou na strane druhej. Práva a povinnosti vyplývajúce z tohto vzťahu sa viažu výhradne na určitú osobu. Povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 OZ je teda subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil. Jedná sa preto o výlučne osobnú povinnosť tohto subjektu, ktorá neprechádza na ďalšiu osobu. OZ nemá ani ustanovenie, ktoré by umožňovalo prípadný prechod tejto povinnosti na ďalšiu osobu ako osobu z tohto hmotno-právneho vzťahu povinnú. Z uvedených úvah teda vyplýva, že v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv je v zmysle § 11 a nasl. OZ nositeľom hmotno-právnej povinnosti ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil, teda výlučne žalovaný v 1.rade. Žalovaný v 2.rade ako poisťovateľ, ktorý je len účastníkom poistného vzťahu zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, žiadnym spôsobom nezasiahol do osobnostných práv žalobcov, a preto v prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods.2 OZ nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, a teda nie je pasívne vecne legitimovaný v tomto spore.

37. Žalovaný v 2.rade taktiež poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 12Co 89/2013 zo dňa 26.6.2014, v ktorom odvolací súd uviedol, že z hľadiska taxatívneho vymedzenia poistenia zodpovednosti nie je vymenované v § 4 aj riešenie zodpovednosti za nemajetkovú ujmu, ktorá je upravená v § 11 a nasl. OZ. Ako poukazuje poisťovňa, zodpovednosť pri nemajetkovej ujme je riešená v prvej časti druhej hlavy Občianskeho zákonníka, pričom náhrada škody je upravená v druhej hlave 6.časti Občianskeho zákonníka. Ak by mal zákonodarca v úmysle odškodňovať nemajetkovú ujmu v rámci zodpovednosti za škodu, mal to riešiť priamo v 6.časti Občianskeho zákonníka a nie pri ochrane osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ. Ak vychádzame z toho, že povinnosti je možné ukladať len podľa

zákona a na základe zákona, nemožno pri odškodnení nemajetkovej ujmy vychádzať z rozsahu poistenia zodpovednosti podľa § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení č.381/2001 Z.z., pretože Zákon o povinnom zmluvnom poistení odškodnenie nemajetkovej ujmy nepredpokladá pri poistenom zo zodpovednosti za škodu pri povinnom zmluvnom poistení. Vo veci Haasová Súdny dvor EÚ jasne povedal, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokryť aj náklady nemajetkovej ujmy spôsobené blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poistenia za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Táto podmienka náhrady nemajetkovej ujmy pri zákonnej úprave zo zák.č.381/2001 Z.z. nevyplýva, a preto nie je ani daná zodpovednosť poisťovne za náhradu nemajetkovej ujmy osobám blízkym obetiam usmrteným pri dopravnej nehode.

38. Žalovaný v 2.rade vzniesol aj námietku premlčania nároku žalobcov a poukázal na to, že ak by sa súd nestotožnil s argumentáciou žalobcov, ktorí pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného v 2.rade odvodzujú z ust. § 4 ods. 1, 2 a 4. Zákona o PZP, žalovaný v 2.rade poukazuje na to, že súd by mal posúdiť otázku premlčania nároku žalobcov voči žalovanému v 2.rade podľa § 15 ods. 2 Zákona o PZP, nakoľko toto ustanovenie obsahuje špeciálnu úpravu, ktorá má prednosť pred úpravou všeobecnou.

39. Z písomného vyjadrenia žalovaného v 1.rade mal súd za preukázané, že žalovaný potvrdil, že dňa 30.11.2011 riadil svoje motorové vozidlo, ktorým narazil do nebohej U. Q. a že bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov s podmienečným odkladom na 20 mesiacov, ako aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidla v trvaní 30 mesiacov. Poukázal na to, že v rozsudkoch súdy uviedli, že vozidlo v čase dopravnej nehody viedol dovolenou rýchlosťou, avšak nie takou rýchlosťou, ktorá by zodpovedala svetelným podmienkam dohľadu a adhéznym podmienkam vozovky. Krajský súd uviedol skutočnosť významnú pre uplatňovaný nárok žalobkýň, a to skutočnosť, že bolo potrebné brať do úvahy aj spoluzavinenie poškodenej, ktorá v nočných podmienkach vybehla spoza autobusu do vozovky bez toho, aby prechádzala cez prechod pre chodcov, resp. ako chodkyňa sa presvedčila, či môže bezpečne prejsť cez vozovku, kde nie je určený prechod pre chodcov. Podľa žalovaného v 1.rade sa nebohá U. Q. významnou mierou podieľala na následkoch dopravnej nehody. Poukázal na závery znaleckého posudku ako aj výpovede svedkov, z ktorých vyplynulo, že poškodená vbehla do jazdnej dráhy z miesta, ktoré bolo takmer do poslednej chvíle pred zrážkou zakryté odchádzajúcim autobusom. Svedkovia potvrdili, že poškodená vbehla na vozovku bez toho, aby sa presvedčila, či sa po nej pohybuje nejaké vozidlo. Z toho dôvodu žalovaný v 1.rade poukázal na to, že z jeho strany sa nejednalo o bezohľadné, ľahkovážne, nezodpovedné konanie, ale prinajhoršom o nesprávne vyhodnotenie podmienok a okolnosti na vozovke, ktoré vyústilo do tragických dôsledkov. Podľa názoru žalovaného v 1.rade žalobcovia svoj žalobný návrh, ktorým si uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, náležite neodôvodnili. Súhlasil s tvrdením žalobcov o tom, že smrťou ich blízkej osoby došlo k zásahu do ich rodinného života a že táto tragická udalosť sa všetkých žalobcov hlboko dotkla, avšak zároveň podľa žalovaného v 1.rade sú tieto tvrdenia príliš všeobecné a nekonkrétne vo vzťahu k nimi uplatnenému nároku. Zo žaloby žiadnym spôsobom nevyplýva, aspoň čiastočné zohľadnenie morálnej satisfakcie žalobcov jeho odsúdením a uloženým trestom. Podľa žalovaného v 1.rade z tvrdení žalobcov nevyplývajú žiadne konkrétne okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie finančnej satisfakcie v požadovanej výške.

40. Z lekárskych správ predložených žalobkyňou v 1.rade mal súd preukázané, že žalobkyňa v 1.rade bola hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach od 22.3.2015 do 9.4.2015. Dôvodom hospitalizácie boli psychotické prejavy u žalobkyne v 1.rade a hospitalizácia bola nutná a neodkladná. Z lekárskej správy zo dňa 26.11.2013 bolo preukázané, že u žalobkyni v 1.rade ide o akútnu psychotickú poruchu. Z lekárskej správy - nálezu zo dňa 7.11.2016 vyplýva, že u U. Q. ide o diagnózu schyzoafektívnu poruchu, depresívny typ. Liečba je stanovená v tabletkovej forme, pričom kontrola je odporúčaná o pol roka.

41. Právny zástupca žalobkýň uviedol, že je nepochybné, že smrťou U. Q. došlo k nenávratnej deštrukcií medziľudských vzťahov a k následnému pretrhnutiu väzieb s najbližšou rodinou. Okrem psychickej bolesti vnímanej pri strate blízkeho človeka ako bolesti neznesiteľnej, dochádza aj k bolesti fyzickej vyvolanej ťažkou depresiou, ktorá pozostalým bráni v ich bežných každodenných činnostiach. V takomto prípade je nemožné určiť sumu náhrady nemajetkovej ujmy presným mechanickým matematickým výpočtom, ale len zohľadnením závažnosti samotnej ujmy subjektívnych okolnosti týkajúcej sa osoby, ktorej bola ujma spôsobená a okolnosti, za akých k spôsobeniu ujmy došlo. Náhrada nemajetkovej ujmy,

ktorú požadujú žalobkyne v 1. a 2.rade je adekvátna tomu, že došlo k smrti dcéry a sestry, s ktorou žili v spoločnej domácnosti, a teda ich vzájomné vzťahy a prítomnosť zosnulej Viery tvorili podstatnú súčasť ich života. Výška požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy zohľadňuje aj okolnosti, za akých k dopravnej nehode a k smrti U. Q. došlo. K námietkam žalovaného v 2.rade uviedol, že ak zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva vyplýva z § 11 a § 13 OZ vzniká na základe dopravnej nehody a má občiansko-právnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú tzv. dopravné smernice. S poukazom na uvedené ako aj vzhľadom na skutočnosť, že vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obetí dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla, a preto aj žalovaný v 2.rade je pasívne vecne legitimovaný.

42. Podľa § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

43. Podľa § 13 ods. 1 cit. zákona, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

44. Podľa § 13 ods. 2 cit. zákona, pokiaľ by sa nestalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

45. Podľa § 13 ods. 3 cit. zákona, výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

46. Podľa § 100 OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101-110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

47. Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je 3-ročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

48. Podľa § 415 OZ, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

49. Podľa § 420 ods. 1 OZ, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

50. Podľa § 427 ods. 1 OZ, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

51. Podľa § 429 OZ, prevádzateľ zodpovedá ako za škodu spôsobenú na zdraví a veciach, tak za škodu spôsobenú odcudzením alebo stratou veci, ak stratila fyzická osoba pri poškodení možnosť ich opatrovať.

52. Podľa § 788 ods. 1, 2, 3 a 4 OZ, poistnou zmluvou sa poistiteľ zaväzuje poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie označená a fyzická alebo právnická osoba, ktorá s poistiteľom poistnú zmluvu uzavrela, je povinná platiť poistné. Poistná zmluva obsahuje najmä: a/ výšku poistnej sumy, v prípade poistenia osôb výšku zaručenej poistnej sumy, b/ výšku poistného, jeho splatnosť a či ide o jednorázové poistné alebo bežné poistné, c/ poistnú dobu, d/ údaj o tom, že je dohodnuté, že v prípade poistenia osôb sa bude oprávnená osoba podieľať na výnosoch poisťovateľa a akým spôsobom, e/ práva a povinnosti poisťovateľa, poisteného a toho, kto s poisťovateľom uzaviera poistnú zmluvu, f/ výšku odkúpnej hodnoty, ktorú poisťovateľ vyplatí v prípade poistenia osôb pri predčasnom ukončení poistenia. Súčasťou poistnej zmluvy sú všeobecné poistné podmienky poistiteľa (poistné podmienky), na ktoré sa poistná zmluva odvoláva a ktoré sú k nej pripojené alebo boli pred uzavretím zmluvy tomu, kto s poistiteľom zmluvu uzavrel oznámené. V poistnej zmluve sa možno od poistných podmienok odchýliť len v prípadoch v nich určených. V iných prípadoch sa možno odchýliť len pokiaľ je to na prospech poisteného.

53. Podľa § 822 OZ, z poistenia zodpovednosti za škodu má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poistiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.

54. Podľa § 823 OZ, náhradu platí poistiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poistiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

55. Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák.č.381/2001 Z.z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

56. Podľa § 4 ods. 4 vyššie cit. zákona, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa ods. 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

57. Podľa § 15 ods. 1 vyššie cit. zákona, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

58. Vykonaným dokazovaním bolo nepochybne súdu preukázané, že dňa 30.11.2011 došlo k dopravnej nehode pri obci Kechnec, Priemyselnom parku, kedy žalovaný v 1.rade viedol svoje motorové vozidlo zn. VW Passat EČ: KS-161 CI neprimeranou rýchlosťou v rozmedzí 77,5-82,4 km/hod., kde primeranou rýchlosťou za aktuálnych nočných podmienok bola rýchlosť v rozmedzí 48,7 km/hod. - 52,8 km/hod., s ktorým premával po účelovej komunikácií, kde na priamom úseku vozovky v čase, kedy míňal autobus, ktorý sa rozbiehal zo zastávky v protismernom jazdnom pruhu. Spoza neho z ľavej strany vybehla na vozovku do jeho smeru jazdy chodkyňa U. Q., na ktorú nereagoval včas a prednou časťou vozidla narazil do chodkyne, v dôsledku čoho táto utrpela pomliaždenie mozgu, vnútrolebečné krvácanie pri polytraume, na následky ktorého dňa 4.12.2011 zomrela v Nemocnici s poliklinikou v Košiciach. Za spôsobenie smrti U. Q. v dôsledku uvedenej dopravnej nehody bol žalovaný v 1.rade právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie sp.zn. 5T/176/2012 zo dňa 25.3.2015. Ďalšou skutočnosťou je, že v čase dopravnej nehody mal žalovaný v 1.rade uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel so žalovaným v 2.rade, a to poisťovňou KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group. V dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej zomrela U. Q. - dcéra žalobkyne v 1.rade a sestra žalobkyne v 2.rade došlo k zásahu do života žalobkýň nezvratným spôsobom, došlo k drastickému zásahu do rodinného života tejto rodiny, k jej celkovému rozvratu a k doživotnému zásahu do emocionálnej sféry žalobkýň v 1. a 2.rade. V dôsledku smrti blízkej osoby pri dopravnej nehode došlo k nenávratnej deštrukcií interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobkýň v 1. a 2.rade a tým k zásahu do ich osobnostných práv a do práva na súkromný a rodinný život. Za vzniknutú ujmu na ich osobnosti zodpovedá žalovaný v 1.rade ako vodič, ktorý riadil motorové vozidlo podľa § 420 a táto jeho zodpovednosť vyplýva z ust. § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka.

59. Je nepochybné, že v dôsledku konania žalovaného v 1.rade prišlo k zásahu do súkromia žalobkýň, ktorého súčasťou je právo rozvíjať a vytvárať vzťahy s ostatnými ľudskými bytosťami, najmä v citovej oblasti, aby tak fyzická osoba mohla rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Práve ochrana tohto práva je zabezpečená prostredníctvom ust. § 11 OZ. Súd mal z výpovedí žalobkýň preukázané, že medzi žalobkyňami a neb. U. Q. nepochybne existovalo silné citové puto, mali sa navzájom veľmi radi a úmrtie dcéry žalobkyne v 1.rade a sestry žalobkyne v 2.rade bolo pre nich mimoriadne traumatizujúce a hlboko zasiahlo do ich životov, o čom svedčí i skutočnosť, že žalobkyňa v 1.rade musela vyhľadať odbornú pomoc psychiatra a následky smrti dcéry, resp. sestry ešte stále všetci pociťujú. Žalobkyne s neb. U. Q. vytvárali úzky kruh rodiny s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Je potom samozrejmé, že neočakávaná a náhla smrť dcéry, resp. sestry bola citeľným zásahom do sféry ich súkromného a citového života. Jej smrťou stratili možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzťahov s ňou a o túto sféru prirodzených vzťahov sú ochudobnení, pričom ide o nenávratný stav. Túto stratu prekonávali s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami. Smrť blízkeho človeka prináša množstvo zložitých prežívaní, bolestí, silných emócií a utrpenia, s ktorými sa človek ťažko vyrovnáva. Žalobkyniam vzniknutá trauma je neodstrániteľná. Smrťou nebohej dcéry, resp. sestry došlo k nenávratnej deštrukcií týchto medziľudských

väzieb a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život, za ktoré následky nie je postačujúca morálna satisfakcia a nárok žalobkýň na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôvodný.

60. Žalovaný v 1.rade na pojednávaní vyjadril, že veľmi ľutuje čo sa stalo, pričom poukázal aj na spoluzavinenie neb. U. Q..

61. Pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy súd prihliadal na nenapraviteľný následok vzniknutý smrťou U. Q.Á.. Súd zohľadnil skutočnosť, že v dôsledku jej úmrtia prišlo k nepredvídateľnému a definitívnemu prerušeniu rodinných a citových väzieb, k strate dcéry žalobkyne v 1.rade a sestry žalobkyne v 2.rade, s ktorými si vzájomne pomáhali, podporovali sa, s ktorými sa delili o radosti i starosti zo života, mali spoločné plány do budúcnosti. Je nepochybné, že smútok zo straty dcéry je trvalý a jej úlohu v živote nemôže nikto nijako nahradiť. Zásahom do života nebohej okrem iného nielenže došlo k strate najväčšej - strate života, ale zasiahlo sa aj do vzťahu medzi matkou a dcérou, pretože už nikto nikdy nenahradí chvíle spoločne strávené s neb. U. Q., prežívanie radosti z dcéry, jej úspechov a nenahradí žalobkyni v 1.rade dcéru a žalobkyni v 2.rade sestru. Primeraným zadosťučinením je v tomto prípade náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú súd priznáva žalobkyni v 1.rade vo výške 20 000,00 eur a žalobkyni v 2.rade 15 000,00 eur. Pri výške tejto nemajetkovej ujmy prihliadol najmä na vek zomrelej, ktorá zomrela vo veku 21 rokov nečakaným a neprirodzeným úmrtím. Náhrada nemajetkovej ujmy vo vyššie uvedenej sume je primeraná a spôsobilá aspoň sčasti zmierniť následky neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobkýň, s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva prišlo.

62. Zodpovednosť žalovaného v 2.rade vyplýva z ust. § 4 ods. 1 písm. a/ zák.č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami.

63. Súd k obrane žalovaného v 2.rade ako poisťovne poznamenáva, že sú mu známe argumenty iných súdov o neexistencií pasívnej legitimácií poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy. Po rozsudku Súdneho dvora vo veci Haasová C-22/12 by nemali byť pochybnosti o tom, že ak vnútroštátne právo priznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby prevádzkou motorového vozidla tak, že štát musí zabezpečiť právnu úpravu o poistnom krytí takejto ujmy.

64. Usmrtenie osoby, ktorá je blízka, je úplne jednoznačne zásahom do súkromného života blízkych osôb, postačí len predstava, čo znamená, pre matku správa, že jej dcéra zomrela pri dopravnej nehode. Úplne bežné sú správy o súvisiacich psychických problémoch vrátane psychiatrických liečebných zákrokoch.

65. Nespornou otázkou medzi súdmi SR zostáva aj otázka, či si SR svoju povinnosť transponovať vyššie citované smernice splnila. Ak je pravdou, že poisťovňa nemá zákonnú povinnosť kryť náhradu nemajetkovej ujmy, potom si SR svoju transpozičnú povinnosť nesplnila a vystavila sa tak žalobám osôb, ktorým súdy uložili povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

66. Súd prvej inštancie dodáva, že pri aplikácií všetkých výkladových metód a nielen jednej izolovane, je dôvodný záver, že slovenská právna úprava obsahuje povinnosť poisťovní z povinného zmluvného poistenia nahradiť aj nemajetkovú škodu na zdraví. Odlišné právne názory spôsobil odlišný výklad slov (ujma a vety zákona nahradí „škodu na zdraví a náklady spojené s pohrebom“). Z gramatického výkladu považuje súd za dôležité, že ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zák.č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje škodu na zdraví vo všetkých jej zložkách - zákonodarca teda nesledoval (explicitne nevypočítal) poistné krytie len niektorej zložky na zdraví, napr. bolestné, stratu na zárobku, vecnú škodu a pod.. Zakotvením poistného krytia nielen niektorej zložky na zdraví je opodstatnený názor, že pod škodou na zdraví treba zaradiť všetky jej zložky tak v rovine majetkovej, ako aj v nemajetkovej. Zákonodarca nevylúčil pri škode na zdraví napr. nemajetkové bolestné, či sťaženie spoločenského uplatnenia a niet pochybností, že sú poistne kryté. Niet dôvodu na odlišný názor ani pri nemajetkovej škode na zdraví s následkom smrti, ktorá dopadla najmä na pozostalé blízke osoby. Zákonodarca v transpozičnej doložke výslovne spomína dotknuté smernice a sotva by sa dalo uveriť tomu, že by v rozpore s požiadavkou smerníc nezahrnul pod poistné krytie niektorú zložku škody (ujmy) a tým sa rozhodol hradiť škodu z dôvodu transpozičného deficitu fakticky namiesto poisťovni, ktoré inkasujú poistné.

67. Z rozsudku C-22/2012 vyplýva, že členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu uplatniteľná podľa ich vnútroštátneho práva bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami uvedených smerníc. Dôvodová správa k zák. č.381/2001 Z.z. o vylúčení niektorej zložky náhrady škody nič neuvádza. K § 4 cituje: „Rozsah poistenia zodpovednosti je v návrhu vymedzený s ohľadom na nároky vyplývajúce z tohto zákona, jednotlivé zložky náhrady škody a na územnú platnosť poistenia“. Poistenie zodpovednosti sa u tuzemských motorových vozidiel bude vzťahovať na zodpovednosť za škodu spôsobenú na území SR, ako aj na území štátov, s ktorými kancelária uzavrela dohodu o vyrovnávaní nárokov na náhradu.

68. Z hľadiska systematického výkladu síce môže byť výhrada, že náhrada citovej škody po zásahu do života a súkromia osoby je oproti náhrade škody inej časti Občianskeho zákonníka (ochrana osobnosti 1. časť, zodpovednosť za škodu 6.časť) no fakt je ten, že zákonodarca evidentne sústredil pri zásahu do súkromia nemajetkovú ujmu v spoločnej časti zákona, a to bez ohľadu na okolnosti prípadov, za akých k nemajetkovej škode došlo. Išlo by o duplicitné ustanovenie, ak by sa aj v iných častiach zákona podľa rozmanitosti spoločenských vzťahov opakovalo právo na nemajetkovú škodu. Logiku by mohol mať len administratívny strop nemajetkovej škody upravený v časti o škode na zdraví, nie však nevyhnutne aj samotné právo.

69. Súd ďalej uvádza, že teleologický výklad podporuje zmysel a cieľ celého poistenia rizikových vzťahov spojených s prevádzkou motorových vozidiel. Niet najmenšieho dôvodu presúvať bremeno, ktoré majú znášať pri najrizikovejších spoločenských vzťahov poisťovne na plecia často krát nesolventných osôb a tým vystavovať ekonomickému tlaku a právnej neistote poistené osoby a pri nevymožení aj dotknuté obete. Ide o spoločenské vzťahy, v rámci ktorých sa spomína nenahraditeľná ujma. Nemajetková škoda dosahuje čiastky, ktoré zodpovedné osoby nedokážu zaplatiť. Práve z dôvodu predídenia takýmto situáciám bolo zriadené povinné poistenie. K celkovému postupu pri aplikácií výkladových metód súd poukazuje na požiadavku striktného výkladu z hľadiska vylúčenia poistného krytia citovaný rozsudok C-22/2012, čl. 34 „keďže obmedzenie poistného krytia je možné iba vo výnimočných prípadoch podľa názoru komisie je potrebné prijať v tejto časti striktný výklad práva a nie je možné pripustiť ľubovoľné rozširovanie prípadov, v ktorých bude dochádzať k obmedzeniu rozsahu poistného krytia“.

70. V prerokúvanej veci žalobkyne uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Žalovaná poisťovňa pritom tvrdí, že ide o odlišný nárok, než nárok na náhradu škody, preto tento nárok nie je krytý uzavretým povinným zmluvným poistením.

71. Ustanovením § 4 ods. 1 a 2 zák.č. 381/2001 Z.z. sa do slovenského právneho poriadku implementovali ustanovenia smernice Rady 72/166/EHS o aproximácií právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ako aj druhej smernice Rady 84/5/EHS o aproximácií právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (v súčasnosti kodifikované v spoločnej smernici č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontroly plnenia tejto povinnosti). Z tabuľky zhody predloženej na rokovaní Národnej rady SR (druhé volebné obdobie, parlamentná tlač 979) vyplýva, že ust. § 662 Obchodného zákonníka sa implementuje čl. 1 Smernice č.72/166/EHS a čl. 3 Smernice č.84/5/EHS.

72. Podľa čl. 1 2. bodu Smernice č.2009/103/ES, poškodený znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa čl. 3 cit. smernice, každý členský štát príjme všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením, rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe opatrení uvedených v 1. pododseku. Poistenie povinne pokrýva ujmy na zdraví.

73. Výkladom citovaných ustanovení (resp. obsahovo totožných ustanovení smerníc 72/166/EHS a 84/5/EHS) sa zaoberal Súdny dvor Európskej únie už v spomínanom rozsudku z 24.10.2013 vo veci C-22/12, Katarína Haasová proti R.P., B.H., v ktorom rozhodol, že čl. 3 ods.1 Smernice 2009/103/ES sa má vykladať tak, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti

poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor EÚ v tejto súvislosti vyslovil, že smernica ponecháva členským štátom právo určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky poistenia, no ich sloboda v tomto smere bola neskôr obmedzená (ods. 43 a 46). Medzi jazykovými verziami čl. 3 poslednej vety Smernice 2009/103/EHS sú rozdiely, avšak s prihliadnutím na ich účel a štruktúru, treba tento pojem interpretovať tak, že medzi škody, ktoré sa musia nahradiť, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (ods. 47-50). Súdny dvor EÚ navyše dodal, že na veci nič nemení ani zaradenie § 11 a 13 OZ do inej časti, než úpravy náhrady škody. Ak totiž zodpovednosť poisteného vznikla z dopravnej nehody a mala občiansko-právnu povahu nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (ods. 57-58).

74. Podľa názoru súdu uvedený rozsudok jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti poisťovne a jej námietky celkom zjavne ignorujú jasné závery vyslovené Súdnym dvorom EÚ. Uvedeným rozsudkom je prekonaný aj skorší názor Najvyššieho súdu SR v konaní 4Cdo 168/2009, takže právnym názorom v ňom vyslovený sa nemožno ďalej riadiť.

75. Je pravdou, že smernice nemôžu ukladať povinnosti jednotlivcom, ale len členským štátom. No podľa ustálenej judikatúry súdneho dvora sa musia vnútroštátne ustanovenia v konaní vo veci samej v čo najväčšej miere vykladať a uplatňovať v súlade so smernicami. Vnútroštátne súdy teda musia vnútroštátne právo v najväčšej možnej miere vykladať v zmysle znenia a účelu smernice, aby bol dosiahnutý výsledok, ku ktorému táto smernica smeruje (porov. z posledného obdobia napr. rozsudok SD z 25.4.2013, C-81/12, Asociatia ACCEPT proti Consilium National Pentru Combaterea Diskriminarii, ods. 71). Vyžaduje sa, aby vnútroštátne súdy urobili všetko čo je v ich právomoci berúc do úvahy celé vnútroštátne právo a uplatniac ich výkladové metódy s cieľom zaručiť úplnú účinnosť predmetnej smernice a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou (porov. z posledného obdobia rozsudok SD z 24.1.2012, C-282/10, Maribel Dominqes USZ proti Centre informatique Du Centre Ouest Atlantiqe a Prefet De laregion Centre ods.27).

76. Z citovaných zásad tak pre súdy SR vyplýva povinnosť, aby pri výklade ustanovení zák. č. 381/2001 Z.z. v čo najväčšej možnej miere vzali do úvahy znenie a účel týchto ustanovení Smernice, na ktorých implementácií bolo toto ustanovenie do nášho právneho poriadku zavedené, aby zaručili tejto smernici úplnú účinnosť. Podľa už uvedeného bolo toto ustanovenie zavedené do právneho poriadku na účel implementácie čl. 1 a čl. 3 Smernice 2009/103/EHS. Preto je povinnosťou súdov prihliadať na znenie a účel tohto ustanovenia smernice pri výklade ustanovení uvedeného zákona.

77. Na základe toho tak treba uzavrieť, že ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zák.č. 381/2001 Z.z. treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok ods. 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ a pozostalí ako poškodení môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 OZ uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody.

78. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto súd dospel k záveru, že žalobkyne majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj voči žalovanému v 2.rade, keďže túto ujmu v zmysle § 4 ods. 2 a 4 zák.č. 381/2001 Z.z. kryje poistenie zodpovednosti za škodu.

79. Súd preto solidárne (spoločne a nerozdielne) zaviazal nielen žalovaného v 1.rade, ale aj žalovaného v 2.rade na zaplatenie nemajetkovej ujmy žalobkyni v 1.rade v sume 20 000,00 eur a žalobkyni v 2.rade sumu 15 000,00 eur. Keďže žalobkyňa v 1.rade žiadala priznať sumu 30 000,00 eur a žalobkyňa v 2.rade sumu 25 000,00 eur, súd v prevyšujúcej časti výšky nemajetkovej ujmy ich žalobu zamietol.

80. Čo sa týka námietky premlčania žalovaného v 2.rade, súd považuje za potrebné uviesť, že premlčanie ako kvalifikované uplynutie času má za následok zánik súdnej vymáhateľnosti nároku, v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. Na premlčanie sa prihliada len na námietku. Premlčaním právo nezaniká, iba sa oslabuje a trvá ďalej vo forme naturálneho záväzku, čo znamená, že jeho uplatniteľnosť je obmedzená na dobrovoľné splnenie zo strany povinného subjektu. Občiansky zákonník stojí na princípe premlčania so všeobecnou 3-ročnou premlčacou dobou v zmysle § 101 OZ. Uvedená doba sa použije všade tam, kde pre jednotlivé práva nie je Občianskym

zákonníkom ustanovená osobitná premlčacia doba, a to je i prípad peňažnej satisfakcie - práva na náhradu nemajetkovej ujmy. Táto 3-ročná premlčacia doba plynie odo dňa keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Právo môže byť vykonané prvý raz keď vznikne možnosť podať na jeho základe žalobu, teda keď je actio nata. Tento okamih je daný objektívne a nezávislé na subjektívnej okolnosti (napr. na tom, že oprávnený nevedel o svojom práve). Dopravná nehoda sa stala 30.11.2011, pričom zrazená chodkyňa U. Q. na následky nehody zomrela dňa 4.12.2011. Žalobkyne si svoj nárok uplatnili žalobou na súde dňa 2.12.2014, t.j. v rámci plynutia 3-ročnej premlčacej lehoty. Vzhľadom na uvedené súd vyhodnotil námietku premlčania ako nedôvodnú.

81. trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1, 2 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

82. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

83. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

84. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

85. V danom prípade súd priznal žalobkyniam v 1. a 2.rade právo na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a 2.rade vo výške 100 %. Súd prihliadol na to, že výsledok konania prejavujúci sa tým, že poškodení žalobcovia dosiahnu satisfakciu uložením povinnosti žalovaným v 1. a 2. rade nahradiť im nemateriálnu ujmu, možno hodnotiť v zmysle zásad úspechu vo veci obdobie ako plný úspech, aj keď žalobcom vo výroku nebola priznaná nimi požadovaná výška plnenia (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 2.3.2011 sp. zn. 30Cdo 5210/2009).

86. O povinnosti žalovaných v 1. a 2.rade zaplatiť súdny poplatok na účet Okresného súdu Košice-okolie súd rozhodol podľa ust. § 2 ods. 2 zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a podľa pol. 7b Sadzobníka súdnych poplatkov ich zaviazal zaplatiť sumu 1 116,00 eur (66,00 eur + 3 % zo sumy 35 000,00 eur).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku môže podať strana, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané, podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Košice-okolie. Lehota na podanie odvolania začína plynúť dňom nasledujúcim po dni doručenia tohto rozhodnutia.
V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie musí byť podpísané a predložené v počte 2 rovnopisov s prílohami.
U p o z o r n e n i e : ak nebude súdu doručený potrebný počet rovnopisov s prílohami, jeho kópie súd vyhotoví na náklady odvolateľa.
Ak povinná osoba dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.